Eduskunnan talousvaliokunta

Lausunto KAA 1/2022 vp Kaivostoiminnalle RAJAT

Suomen Malmijalostus Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausuma Eduskunnan talousvaliokunnalle, ja esittää lausuntonaan otsikossa mainitusta kansalaisaloitteesta KAA 1/2022 vp kunnioittavasti seuraavaa:

Johdanto

Suomen Malmijalostus Oy, Finnish Minerals Group, jäljempänä "FMG", on Suomen valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, jonka perustehtävänä on omistustensa ja kehityshankkeidensa kautta kehittää yhdessä partnereidensa kanssa vastuullista kaivostoimintaa ja akkuarvoketjua Suomeen.

FMG on toteuttamassa kestäviä liiketoimintoja mm. akkumetalleja tuottavissa ja jalostavissa kaivoksissa ja projekteissa (nikkeli ja koboltti, Terrafame Oy, litium, Keliber Oy, fosfaatti ja harvinaiset maametallit, REE, Sokli Oy).

Työmme kautta olemme osaltamme viemässä Eurooppaa kohti sähköistä liikkumista ja kestävämpää hiilineutraalia tulevaisuutta. Kaikkea FMG:n toimintaa ja päätöksiä ohjaa vastuu luonnosta ja ympäristöstä.

Kaivostoiminnalla on jo Suomessa tiukat alueelliset ja muut ympäristölliset rajat

Kansalaisaloitteen tavoitteeksi esitetään Suomen lainsäädännön muuttaminen niin, ettei kaivostoiminta pääse tuhoamaan ainutlaatuisia vesistöjä tai muita arvokkaita luonto- ja kulttuurialueita ja että saamelaisten oikeudet kotiseutualueellaan turvataan. Tavoite toteutettaisiin määrittelemällä alueet, joilla kaivostoiminta ja malminetsintä ovat kokonaan kiellettyjä.

FMG:n tavoitteena on yhtä lailla vastuullisesti toimien turvata vesistöt sekä luonto- ja kulttuuriarvot. Näiden, samoin kuin alkuperäiskansojen oikeudet otetaan jo kattavasti huomioon voimassa olevassa kaivos- ja ympäristölainsäädännössä. Toisin sanoen aloitteessa esitetyt huolenaiheet on jo otettu huomioon mm. seuraavasti:

- Malminetsinnän ja kaivostoiminnan esteistä ja edellytyksistä säädetään jo kattavasti voimassa olevassa kaivoslaissa (46 § - 50 §). Esteet sisältävät myös alueellisia rajauksia. Lisäksi mm. kaivoslupa tai malminetsintälupa estyy, jos toiminta aiheuttaisi huomattavaa haittaa alkuperäiskansojen elinolosuhteille tai poroelinkeinolle.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/81c3d749-142b-40b2-b840-fdf33b638d8b
visma sign
www.vismasign.com

- Luonnonsuojelulain uudistuksen myötä malminetsintä ollaan kieltämässä kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa kokonaan
- Luonnonsuojelulain uudistuksen myötä uhanalaisten ja tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojaa ollaan edelleen lisäämässä
- Kaivostoiminta erämaassa ei ole tälläkään hetkellä sallittua ilman valtioneuvoston lupaa (Erämaalaki 17.1.1991/62) 6 §
- Vesialueet ja pohjavesialueet huomioidaan jo tällä hetkellä vesienhoitosuunnitelmien ja oikeuskäytännön, sekä ympäristönsuojelulain vaatimusten myötä kaivos-, vesitalous- ja ympäristölupaharkinnassa, ja vesi- tai pohjavesialueiden pilaantumisen riski muodostaa esteen malminetsinnälle ja kaivostoiminnalle

Yllä olevan perusteella voidaan todeta, että jo nykyinen lainsäädäntö samoin kuin valmisteilla olevat lainsäädäntömuutokset rajaavat kaivostoimintaa ja malminetsintää, ei ainoastaan alueellisesti, vaan myös tiukasti ympäristösuojelunäkökohdat ja mm. alkuperäiskansojen edut huomioiden. Kansalaisaloitteessa esitetyt alueelliset rajaukset olisivat siten päällekkäistä säätelyä jo voimassa olevan lainsäädännön sekä lainsäädäntöä koskevien uudistushankkeiden kanssa.

Alueellinen rajaaminen on myös keinotekoinen, ennakoimaton ja epämääräinen tapa yrittää vetää rajoja yhden teollisuuden alan toiminnalle. Kaivosala on jo nyt tiukasti säänneltyä ja luvanvaraista toimintaa, ja sekä malminetsintää että varsinaista kaivostoiminta edellyttää mittavat selvitysvelvollisuudet niin ympäristön kuin muiden elinkeinojen ja asutuksen näkökulmasta.

Aloitteen esitys alueellisten/maantieteellisten rajojen vetämisestä ei huomio voimassa olevan ympäristö- ja vesitalouslupaharkinnan, tai kaivoslupaharkinnan mukaisesti eri intressejä millään tavalla. Sen lisäksi, että alueellisten/maantieteellisten rajojen tarkka määrittäminen ja esittäminen olisi kaikissa esityksessä ehdotetuissa tilanteissa käytännössä mahdotonta, se johtaisi täysin ennakoimattomiin tilanteisiin.

Esimerkiksi luontotyyppien ja eliölajien suojelulle on jo olemassa määritetty ja vakiintunut säännöspohja sekä viranomaismenettely, jossa uhanalaiset luontoarvot otetaan huomioon ja esimerkiksi elinkeino- ja rakennustoiminta mukautetaan suojelutavoitteiden mukaisesti. Tältä osin ei ole mitään perusteita sille, että sektorikohtaisesti kaivosalan osalta poikettaisiin vakiintuneesta yleisestä sääntelystä.

Lainsäädäntömuutoksia perustellaan aloitteessa myös sillä, että nykyinen lainsäädäntö ohjaa kaivosmineraalien ylikulutukseen ja se samalla hidastaisi kiertotalousvelvoitteiden saavuttamista. Aloitteessa jää kuitenkin täysin avoimeksi se, miten malminetsinnän ja kaivostoiminnan alueellinen rajoittaminen rajoittaisi väitettyä kaivosmineraalien ylikulutusta tai hidastaisi kiertotalouteen siirtymistä.

FMG:n työn tarkoitus on kestävä liiketoiminta, ja siihen pyritään tavoittelemalla hiilineutraaliutta, päästöjen vähentämistä sekä kaivostoiminnan ja tutkimuksen edistämistä ja kehittämistä vastuullisuuden lähtökohdista. Konkreettisesti tämä tarkoittaa mm. uudenlaisten materiaalien ja raaka-aineiden selvittämistä sekä raaka-

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/81c3d749-142b-40b2-b840-fdf33b638d8b
visma sign
www.vismasign.com

aineiden käytön optimointia, ja mm. kiertotalous ja materiaalien kierrätyksen tehostaminen on osa kaikkea toimintaamme.

Edellä mainittuja ja tavoitteita ja päämääriä koskien jo nykyinen lainsäädäntö tuo kaivosalan toimijoille velvoitteita. Esimerkiksi yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi kaivoslain 52 §:ssä säädetään, että kaivoluvassa on annettava määräyksiä toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että kaivostoiminnassa ei harjoiteta ilmeistä kaivosmineraalien tuhlausta taikka kaivoksen mahdollista tulevaa käyttöä ja louhimistyötä ei vaaranneta tai vaikeuteta. Lisäksi kaivoslain uudistuksessa ollaan ehdottamassa, että osaksi yleisiä periaatteita otetaan säännös, jolla varmistetaan kaivoksen alueella kaikkien tavattujen kaivosmineraalien teknistaloudellinen hyödyntäminen. Näin ollen jo nykyinen kaivoslaki että kaivoslain suunnitellut uudistukset ottavat huomioon kansalaisaloitteen huolet kaivosmineraalien tuhlailevasta käytöstä ja ylikulutuksesta. Siten malminetsinnän tai kaivostoiminnan alueellista rajaamista ei voida perusteella kaivosmineraalien ylikulutuksella.

Jää myös epäselväksi, miten kaivostoiminnan alueellinen rajaaminen edistäisi kaivosmineraalien kierrättämistä tai kiertotaloutta ylipäätään. Liikenteen sähköistyminen on alkanut toden teolla, ja kuten aloitteessakin todetaan, siirtymä fossiilittomaan liikenteeseen tulee johtamaan akkumineraalien, kuten litiumin, nikkelin ja koboltin kysynnän seitsenkertaistumiseen tulevina vuosina.

Suomen maaperästä voidaan louhia useimpia kriittisiä akkumineraaleja, ja osin tästä syystä, muiden suotuisien tuotannontekijöiden ja olosuhteiden ohella, Suomeen on muodostumassa myös muuta akkuarvoketjuun liittyvää jalostusta ja teollisuutta.

Kotimaisella kaivannaisteollisuudella sekä muulla akkuarvoketjun tuotannolla on suora vaikutus siihen, että liikenteen sähköistymistä toteutetaan vastuullisella tavalla. On myös epärealistista ajatella, että liikenteen nopean ja voimakkaan sähköistymisen vaatima mineraali- ja raaka-ainetarve täytettäisiin yksin kierrätyksen tai kiertotalouden avulla. Saatavilla täytyy olla ensin merkittäviä määriä akkumineraaleja ja niistä jalostettuja akkutuotannon raaka-aineita, jotta niiden kierrättäminen ja uusiokäyttö kasvavan kysynnän tilanteessa on mahdollista.

On syytä myös tunnustaa se tosiasia, että Suomeakin sitovien ilmastotavoitteiden nopea implementointi edellyttää pikaista siirtymää pois fossiilisten polttoaineiden käytöstä. Tämä edellyttää viivyttelemätöntä akkumineraalien tuotannon kasvattamista. Tämän on myös EU:n komissio tunnustanut, kun se on käynnistänyt European Critical Raw Materials Act -sääntelyhankkeen.

Aloitteessa kaivosteollisuuden kieltoalueiden perustamista perustellaan myös Euroopan unionin biodiversiteettistrategialla sekä vesistöjen suojelulla. Suomi on ottanut tavoitteeksi saattaa kansallisesti oikeudellisen suojelun piiriin 30 prosenttia maa- ja vesialueiden pinta-alasta ja tiukan suojelun piiriin 10 prosenttia maa- ja vesialueiden pinta-alasta.

Tällä hetkellä Suomen suojelualueiden pinta-ala maa-alueilla ja sisävesillä on 46 570 km2, joka on 13,8 % Suomen koko maa-alueen pinta-alasta. Vertailun vuoksi Kaivostoiminnan käytössä olevien kaivospiirien ja kaivosalueiden yhteispinta-ala on tällä hetkellä alle 0,1 prosenttia Suomen maapinta-alasta (HE 126/2022 vp. s. 11). Siksi biodiversiteetin ja vesiensuojelun osalta olennaista kaivosteollisuuteen liittyen on se,

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/81c3d749-142b-40b2-b840-fdf33b638d8b
visma sign
www.vismasign.com

että kaivosten toiminnassa ja uusia kaivoksia perustettaessa toiminta järjestetään vastuullisesti muut elinkeinot ja intressit, sekä ympäristön ja vesiensuojelun tavoitteet huomioiden.

Helsinki 22.11.2022.

Suomen Malmijalostus Oy

Arto Soisalo, yhtiölakimies

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/81c3d749-142b-40b2-b840-fdf33b638d8b

visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 4 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 4 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 4 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 4 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 4 sider før denne side

ARTO ANTERO SOISALO
Suomen Malmijalostus Oy, FI26740509, PL 800, 00101, Helsinki
b9e980f2-7143-48d7-937e-830f2c2aa99b - 2022-11-22 11:23:38 UTC +02:00
BankID / MobileID - ae5822ce-ec6f-4397-aad1-2efbbb1e674b - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende